

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet” hivatalos közlönye.

Előfizetési árak:

egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fill. — Tanítóknak egész évre 6 korona.

Felelős szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számítatnak. Nyilttér sora
50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6—8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

A törvényszék elhelyezése.

Székelyudvarhely, május 15.

Székelyudvarhely város képviselőtestülete imént tartott közgyűlésében újra foglalkozott a törvényszék elhelyezésének immár odiuzássá váló kérdésével.

Az igazságügyi kormány olyan kivánságokkal lépett föl Székelyudvarhely várossal szemben a törvényszék elhelyezését illetőleg, hogy annak a város közönsége eleget tenni nem tud, ha csak a csődbe magát belekergetni nem akarja. Ez a kivánság nem kevesebb, mint egy holdnyi terület ingyen való átengedése, vagy a jelenlegi épületek 200 ezer koronával való megvásárlása.

A város képviselőtestülete igen természetesen kitért ezen kivánságok teljesítésének bármelyike elől is, tekintettel a város pénzügyi helyzete tarthatatlan voltára, mely a legkedvezőtlenebb képet mutatja. A kulturális, gazdasági és közigazgatási szükségletek kielégítésére sem képesek fedezetet találni, de ezen felül a fejlődés ezer oldalról támaszt igényeket, amelyeknek rendezése elől kitérni nem lehet. A polgárság adózóképesége immár a végsőkig igénybe van véve, s a pótlódóba már-már majdhogya bele nem roppanunk. Mig az állam évről-évre nagyon is sok oldalról vett igénybe állami funkciók teljesítésére, s ezzel újabb és újabb terhet rótt vállainkra, addig elmulasztotta, hogy új pénzforrások nyiljanak meg részünkre. Így jutottunk el oda, hogy mig mindig számos fontos közér-

dekü alkotás megoldásra vár, addig pótlódónk már közel 80% felé jár, ami az általános drágaság közepette ólomsulylyal nehezedik a polgárság vállaira, megölve minden kezdeményezési, cselekvési kedvet.

A képviselőtestület mindennek daczára sem helyezkedett a merev negáció álláspontjára, noha bizonyos, az igazságszolgáltatás érdeke nem helyi érdek, hanem elsőrangú állami érdek. Ha tehát ez érdek olyan bajokkal és fogyatékoságokkal kell, hogy megküzdjön, aminőkkel itt küzdök a törvényszéki épületek tarthatatlansága miatt: akkor ezeken a bajokon nemcsak elsősorban, de kizárólag az államnak kellene segítenie. Székelyudvarhely közönség joggal helyezkedhetné erre a merev állápontra, mert ha törvényszékét esetleg elvennék is tőle, azért az ideirányuló jogkeresés forgalma éppen nem csökkenne, s igazságszolgáltatási szempontból továbbra is központnak kellene maradnia. Az igazságszolgáltatás állami érdeke megkivánna akkor is a nagyobb hatáskörű, s a törvényszékek hivatali személyzetével egyenlő járásbírói jogot, s így ugyanazon építkezés költségeit is, mely most a törvényszék részére szükségessé vált. Székelyudvarhely város közönsége tehát a maga érdeke szempontjából teljes közömbösséggel zárkozhatna el annak előmozdításától, amit az igazságszolgáltatás állami érdeke követel.

A képviselőtestület méltányolva a törvényszék elhelyezésénél fennálló mizerábilis állapotokat ezen közgyűlésében úgy határozott, miszerint a szükséges egy holdnyi telket az igazságügyi

kormány által alkalmasnak kijelölt sétatér melletti területen kedvezményes árban, azaz □ ölenként 20 koronával átengedi, melylyel méltánylandó, erejét meghaladó áldozatot hoz, amennyiben éppen a kijelölt terület az, mely hivatva van felparcellázás által a város félmilliót jóval meghaladó adósságát rendezni.

Ezen határozat meghozatalával egyidejűleg felmerült a képviselőtestület közgyűlésében azon eszme is, ha valjon helyes lesz-e a törvényszék új épületének a sétatér mellett levő területen való elhelyezése és a törvényszék nagy forgalmának ezen, még beépítetlen területre való kihelyezése? A kérdés illetően megoldását a képviselőtestület nagy többsége aggodalommal látná, mivel az kétségtelenül a belváros forgalmának rovására esne. Így merült fel azon újabb eszme, hogy a város küldöttségileg keresse fel az igazságügyi minisztert és élőszóval felfejtse előtte azt, amit mi e helyen már ismételtén kimerítöen megirtunk, t. i. a törvényszéki épület tarthatatlan voltát, s a város anyagi helyzetét, s egyben oda hasson, hogy a törvényszék új épületét a belvárosban építtesse fel a miniszter.

Igy merül fel most már azon kérdés, hogy a törvényszék hová is volna a legcélszerűbben elhelyezhető, akként, hogy az előbb említett kivánságokat kielégítse, vagyis a belváros forgalmát ne terelje egy még holt területre, de meg aztán a város díszül is szolgáljon?

Ha körültekintünk e görbe városban, melynek ferdén metsző rövid utcátengelyei, ferde vonalba épített házai, csunya, szabálytalan te-

Művészet otthon.

Ma, mikor olyan sokféle intézmény van a művészetek széles körben való elterjesztésére, ingyen kép- és szoborkiállításokat rendeznek, olcsó könyvkiadóvállalatok alakulnak, olcsón lehet jó zenét hallgatni és mikor az emberek izlése is oda fejlődött, hogy az utczát, teret és házat művészi objektumnak kezdik tekinteni, művésziesség tekintetében legszegegyebb az otthon.

Nálunk azonban a művészet mindig csak luxustárgy, nem valódi életszükséglet; mert az emberek csak nagy ritkán keresik föl a hajlékait, vagy azt a napot, a mikor maguknak művészi élvezetet szereztek, kivételnek tekintik. Pedig kell hogy életszükségletté változzék és a nevelésnek lényeges alkotó része legyen, mert a lélekbe idealizmust csak az erkölcsstan magasatos eszméivel és a művészetek megszerettetésével nevelhetünk. A művészet lelket nemesítő hatása csak úgy érvényesülhet, ha a mindennapi életben bennünket körülvevő tárgyak is művészesek, ha közel hozzuk magunkhoz a művészeteket, úgy hogy a fejlődő gyermeklélek első impressziói szépek és értékesek legyenek. Igaz, hogy a gyermekfantázia varázserje mesebeli királykisasszonyt alkot a legprimitívabb babából; de azért megkivánja, hogy hasonlítson a felnőtthöz és számtalanszor tapasztaltam, hogy a gyerekek fűrészpont vettek ki a baba testéből és karcsuvá alakították. Ez a gyerek mért tartsa szépnek a természetes formákat, a ki maga előtt csakis ennek az ellentétét látta?

De nemcsak a gyermekléleknek, hanem még inkább a felnőtteknek van szükségük a szép otthonra, a hova örömmel térjenek meg napi munkájuk után. Mi a szép otthon első föltétele? Hogy minden szo-

bának meglegyen a maga sajátos stílusa, hangulata és a bennük levő tárgyak mind harmonizálnak egymással.

Azt mondják, hogy azért kevés a művészi eszen szép lakás, mert sokba kerül. Ez az indok csak látszólagos, mert elenyésző csekély az olyan polgári lakások száma, a hol ne volna valami dísz, ez pedig ugyancsak pénzbe kerül. Még a legszegényebb lakások falain is lóg egy-egy szentkép, vagy divatlapból, esetleg más képeslapból kivágtott melléklet. Ezek ellen legfölsőbb tisztaság szempontjából lehetne szólni, de a közizlést nem rontják annyira, mint a mekkora örömet okoznak ezeknek a szürke életű embereknek.

Most az emberek azon nagy tömegéről akarok szólni, a mely pénzt költ a lakása díszítésére, habár észrevétlenül; a czérna, a mivel az ezercsillagos terített horgolják, a papírlagező, a vásáron vett váza nincs ingyen. Sajnos, ezek az olcsón kapható tömegdolgok abszolút értéktelenek, sőt néha egyenesen izlésrontók. És ezek szerepelnek tuczatszámra polgári lakásainkban; például a cserépből készült leghetlenebb meghajlott pózban, és lenge ruhában vagy a nélkül álló nő-alak, a ki felváltva tükröt, tálat virágtartót vagy egyebet tart stb. stb. Nem készülnék el egyhamar a felsorolással.

A nők általában érzik a lakásdíszítés szükségét és nekilátnak az utolsó zug betöltéséhez.

A butor nagyon lényeges része a lakás szépségének, bár az igaz, hogy egyszerű butorral is berendezhetünk szép lakást, mégis ma megkivánjuk, hogy minden darab műtárgy legyen és alkalmazkodjék egyéni izlésünkhöz. Azelőtt legtöbbben megvették a sablon-butorokat és csak a dísz választották maguk. Ha a berendezést hozzáértő szállítja, akkor nekünk semmi tennivalónk nincs, de polgári körülmények közt a butoron kívül még igen sok dolgunk

akad. Például az elhelyezésnél. Különösen, ha régi butorok költöznek új hajlékba: ilyenkor bábéli zürzavar áll be a lakásban, mert az altdéutsch óra helyszüke miatt bekerül a polturos gyermekszobába, mondván, hogy ugy se látja senki; a hálószoba aranyrámás tükrét felakasztják az altdéutsch ebédlöbe, a barok hálószoba pedig egy férfiszobába való angol divánt kap, mert az divat és jól lehet rajta aludni.

Igy tűnik el a stílus — igaz, hogy néha szükségből — a butorokon; de ha ott meg is marad, legtöbbször elvesz a díszítésnél. A lakásdíszekhez tartoznak kényelmességi berendezések, különféle tartók, takarók, függönyök és a tulajdonképpeni díszítárgyak. Százféle apróságon lehet tehát izlést és ügyességet kimutatni, százféleképpen lehet a művészetet megcsufolni, a mint hogy ezt a kiváló alkatat fel is használják. Mindenekelőtt a falfestés megválasztásánál legyünk óvatosak, ha ez hatalmunkban áll; mert a fal színe adja meg legtöbbször a szoba alaphangulatát. Valami régi stíli butorhoz ne csináltsunk szeccessziós falat, akárhogy ajánlják is a legújabb mintákat. Éppen ez áll a lámpára is, a mely félig-meddig mint díszítárgy is szerepel, és a szőnyegre.

Mindenekelőtt szóljunk egy rendkívül elterjedt babonáról, mely abból áll, hogy a lakás annál szebb, minél több benne a kézimunka. Ugy kellene, hogy a kézimunka csak eszköz legyen egy bizonyos tárgy díszítésére és nem maga a cél, mely felé felvarrt ujjakkal és görbe háttal törekszik annyi női kéz. Ha szükségünk van egy párnára, ezt föl kell díszíteni valamivel. Vagy magunk tervezzük, vagy a divatlapból keressük ki az anyagnak és helynek megfelelő párna-mintát (és nem egy asztalfutó egyik sarkát, mert a párna és a futó két különböző tulajdonságu bedíszíteni való felület). De legtöbb párna úgy készül, hogy van egy kézimunka, a miből nem tudnak

recskéi, terekben való koldussága, összezsufolt házsorai, impraktikus és eldugott középületei bántóan szembeötlők — úgy könnyen kiválaszthatjuk azt a pár helyet, a hol a törvényszék modern épülete elhelyezhető lenne.

Elsősorban a törvényszék jelenlegi helyét vesszük szemügyre. A törvényszék fő és két mellékpélete mintegy 600 □ öl területet foglal le. Az épületnek olyanképpen való kibővítése, hogy a meglévő épületre egy emeletet ráhuzzanak, — sem praktikus, sem esztetikai szempontból nem állhat meg. Ellenben egy esetben lehetne szó a jelenlegi helyén való meghagyásáról. És az egy-két szóban összefoglalva a következő. Sajátítsa ki az igazságügyi kormány az Árpád- és a Vár-utcában, a törvényszék mellett levő három telket, vagyis a Bethlen- és Vár-utca közt elterülő részt Ezzel, jelenlegi területét beleszámítva, több mint egy hold terület birtokába jut. A mennyivel itt a telekre valamit ráfizetne, azt behozná azzal, hogy jelenlegi épületének falait felhasználhatná.

A második alternatíva a Ferencziek-templomán belül a Küküllő mellett elterülő rész volna. Ezt a területet 6—7 holdra becsülöm, melyből nem egész holdnyit kellene kisajátítás útján megszerezni, úgy hogy az épület közvetlen a Küküllő partján foglalna helyet, fronttal a piac-térre, mi kétségtelenül nagyban emelné a város értékét. Az épület mellett haladna át az új ut az építendő hiddal a sétátérre és az új iskolákhoz. E térségen a kofák kitelepítésével hatalmas terület maradna egy szép park részére.

A harmadik alternatíva: a Koronkay-féle telek megvásárlása.

... Reményünk van, hogy a küldöttségnek sikerül a minisztert megnyerni a maga részére. Székelyudvarhely város jól akar, és anyagi erején felül való áldozatra is kész. Azonban semmi esetre sem lesz kapható egy eminenter állami érdeket szolgáló intézmény létesítéséhez olyan formán hozzájárulni, amiképpen azt eleddig felülről kívánták.

Kölcsönös megértés és méltánylással egyeztetettek lesznek az érdekek.

mit csinálni; lesz tehát párna és hi kicsi, megtoldják, ha nagy, levágják. Azután odateszik a perzsaterítés pamlagra, a mely ugys tarka, hát mindegy, ha öt különböző színű, alaku és stilusu párna is van rajta.

A függönyön domborított virágok vannak, az ablakvédőn valami nagymintás gobelin, a vitrage áthuzott szecsessziós minta, kis koczkáju filén. A zongóra terítő, a mely a hangot tompítja, kényelmetlené teszi a kinyitást, még hozzá kompozícióra nagyon nehéz alaku felület, tele van szórva nagy, színes virágokkal, a melyek lehetőleg elütnek az alapszintől. Az asztalterítő éppen olyan, sőt a kis asztalterítőn is ugyanazok a nagy virágok találhatók, persze kisebb számban. Nem akarom felpanaszolni az ugynevezett „Schutzdekni“-ket, melyek mindenütt feles számban vannak, a (nem gobelin) himzett képeket, az ujságtartót, mely annyi izléstelenséget mutat kívülről, mint a mennyit talán még belülről sem rejt; a kefetartót a Rákóczi-fejjel, mely alól virágok indulnak ki; a himzett arcképtartót, melyből minden kép kihull; a keresztöltéses háziáldást és végül a horgolt bilincsharisnyát, a mely betetőzi a háznak okszerű és okszerűtlen kézimunka sorozatát.

Minthogy azonban a mai leányok nem elégszettek meg a kézimunkák nemes mesterségeivel, föl kell venni a lakádiszek közé a festés veszedelmes sportágainak vegyes termeléseit: ilyenek a bársony-égetés, selyemre, porcellánra és fűre, fára festés. Ezek mind gyönyörű lakádiszül szolgálhatnak, ha van készítőjüknek annyi lelkiejeje, hogy első műveit nem állítja ki. Azzal a kifogással, hogy sok az üres hely, betakarják primitív ábrázolásokkal a különben szintén művészietlenül, de legalább megnyugtató egyhangúsággal befestett falat; némely képet szemérmesen „ötöt“ helyre akasztanak, pedig az árnyékban sem lesz jobb.

A készen kapható disztárgyak egyenként elég

KRÓNIKÁS JEGYZETEK.

Székelyudvarhely, május 14.

A politika sokfejtisége.

Azt mondják, hogy igen sok ember csinálja Magyarországon a politikát, s ezért nem lehet egyizmu akarral előre haladni. Hamis mondásnak tartjuk ezt és aféle mentegőzést, amivel a vezető politikusok a maguk tehetetlenségét akarják leplezni. Mert már egészen bizonyos, hogy mikor a fővárosi sajtó egyes hangosabb szavú lapjai a közvélemény nevében beszélnek, s kidobják a világba a politika sokfejtiségének a siráimait, ennek a panasznak a háta mögött nem a közvéleményből leszűrűt meggyőződés áll, hanem egy-egy vezérférfiúnak a sugalmazása. Ma már nem pártok szerint vannak lapok, hanem személyiségektől függően. Ezeknek a személyiségeknek nem tetszik más személyiségek versenyzése, s ezért hangzik a siránkozás, hogy igen sok ember csinálja a politikát.

Még egyszer mondjuk, hogy hamis beszéd ez. Mert ha a mélyére nézünk, akkor olyasmit mondanak ezzel, hogy az a kár, amért többen is gondolkoznak Magyarországon. Már pedig a gondolkodáson sopánkodni annyit jelent, mint az apathikus butaság állapotát nemzeti ideálnak tekinteni. Idejutottunk már a mi mostani válságunk előhaladásában. A külső jelek is megfelelnek az ilyen buta állapothoz való ragaszkodásnak, mert ime, a válság ügyében való kihallgatások sora csak annyi eredményt hozott, hogy még kevesebb a remény a nemzet vágyának megfelelő kibontakozás iránt.

A válság első napjában fölcillanó bátorság és önbizalom ellankadt. Érdekes, hogy akik ezzel a bátorsággal és önbizalommal kívánják megoldani a helyzetet, azokra Budapestről hull a legtöbb szidalom, hogy alkotmányválságot akarnak felidézni. Mintha most is nem a legnagyobb alkotmányválság volna, mikor a parlament kétségtelen többségének pártprogramja nem tud érvényesülni. Hiszen éppen ebben van a válság magva, s nem abban, hogy a többségi pártprogram eddigi elszunnyasztói mellett olyan új politikuskok is támadtak, akik a program aktuális részleteit életre akarják hozni.

De hogy is csinálja sok ember a politikát! Az a baj, hogy igen kevesen csinálják a sok magyar ember politikáját. A vidékekről napról-napra felhangzó kívánság a gazdasági önállóság érdekében, — az csak mind elröppen az enyészetbe. Ötlesek és kombinációk kavargognak pártesinálás és az új minisztérium jóslása irányában. De a magyar nemzet éle-

téhez tapadó politikát éppen azok nem akarnak csinálni, akik leginkább hivatvák arra. Azt mondják: ez bölcs mérséklet és a nemzeti élet mahdollis programjának a keresése. Mi székelyes keserőséggel azt mondjuk, hogy ez aféle politika, ami csak a nagyurak hunczutsága.

Formulák.

Érdekes, hogy mennyi jobb sorsra méltó akaratnak, észnek és szellemnek kellett szinte eredmény nélkül felmorzsolódnia abban a munkában, melyet a Béccsel szemben folyó örökös küzdelem igényel. Csititító ékeseszlások a nemzet végyai irányában, örökös reménygyujtás a nemzeti akarat tekintete előtt, s másrészt a bécsi hatalmak folytonos kapacitációja, hogy legalább csak a formákat tartsa be a nemzet érzékenységével szemben, — ime: ebben merül ki legtöbb magyar államférfi tevékenysége. És mi ehhez a szellemet sorvasztó, százados hazugsághoz mégis ragaszkodunk. Kényelmesebbnek tartjuk a mostani válságos napokban is, mint az arra való törekvést, hogy az ékeseszlás és kapacitáció munkájában elmorzsolódó szellemet megtakarékoskodjunk, s a nemzet számára tetterőt gyűjtsünk belőle.

Enek a történelmi folyamatnak megfelelő az újabb idők magyar politikájának az a speciálitása is, hogy az ugynevezett kényes kérdésekre formulát keresnek. Ilyen formulával jutott hatalomra a függetlenségi törekvések pártja, ilyen formulával odázták el az önálló vámterület dolgát, ilyen formulával akarták nyakát tekerni a magyar önálló banknak, s ilyen formulakereséssel akarnak most olyan új pártot is teremteni, amely Magyarország állandó kormányzó pártja legyen. De ezek a formulák mind olyan természetűek, hogy csak látszatokat és külsőségeket nyújtanak a nemzetnek, lényegükben pedig az oszt-rák ösz-monarchia érdekét viszik előbbre.

Ha már benne vagyunk a formulák szokásában, igazán érdemes volna olyannak a kidolgozására is ráadni magunkat, amiben a nemzet javára is legyen valami lényeg. Az a cél, amire legújabbán törek-szenek, t. i. az állandó jellegű kormányzó párt megalkotása, ilyen lényeg adó formula nélkül el nem érhető. Állandó kormányzó párt csak a nemzeti vágyak erős és érezhető megnyugtatólásából ébredhet, s nem abból, hogy Andrássy Gyula legyen-e a miniszterelnök, vagy más. Az Udvarhelyi Híradó multkor is rámutatott arra, hogy a nemzet gazdasági önállóságát most kell kiképezni, mert később már ideje nem lesz erre. Most is csak azt mondhatjuk, hogy a gazdasági önállóság intézményes biztosítóka nélkül nem lehet olyan kibontakozás, mely a nemzet élet-

emelje is éppen úgy, mint a jól megválasztott ruha az embert.

Ad vocem ruha! Ez a legművészetlenebb pontja az egész lakásnak, mert ha a polgári asszony sokat törődik is az utcái toaletijével, annál rosszabbul öltözik otthon. Az elhasznált utcái ruhából lesz a házi, némileg átalakítják, kényelmesebbé teszik, de ez azután sohasem rondes. Erre jön a reformkötény, mely ápol és eltakar, de ha hirtelen vendég jön, ezt sem levetni, sem főnthagnyi nem lehet. Ilyenkor a vendég vagy vár és vár, vagy önkéntelenül látja, mennyire nem becsüli meg a nő saját családtagjait, hogy közöttük olyan rosszul van öltözve. Rendkívül kényelmesek és csinosak otthon a reformruhák (nem pongyolák), a melyben egész nap lehet járni és nem kell elfutni, ha hirtelen vendég is jön.

Mindez a számtalan aprónak látszó dolog befolyással van egész kedély- és lelki világunkra; érzékeny lelkű embert idegessé tesz egy banális kép. Nem ismerik föl az otthon művészi voltának jelentőségét azok, a kik elhanyagolják ezeket a csekélységeket; foglalkozni kell pedig velük, mert a kevés pénzért szépen feldiszített lakás, az már nemcsak művészet, hanem egyenesen „Kunst“.

Ha megválogatjuk a disztárgyakat, először is kevesebbet fogunk elhelyezni belőlük, kevesebb lesz a törülgetni való, több lesz az üres hely a lakásban, gyermektől nem fogjuk féltetni a szobákat, végül igazán lakhatók lesznek a helyiségeink; nem kell egy egész kocsirakományt leszedni az asztalról, ha irni akarunk rajta. A főeredmény pedig az, hogy igazán meg fogjuk becsülni, szeretni és kívánni a művészi dolgokat és az életben is mindig a szépet keressük, a hol az oly ritka.

Mutamur.

csinosak is lehetnek, csak hogy legtöbben ezekből egész chaost halmoznak össze; a nippsekre nyenyeny vagy etazseron vegyesen találhatók rokokó tánczó párok, különböző állatok, meghalt jelesek szobrai, népszerű primadonnák berámázott képei stb. A pohárszéken szecsessziós ezüst zsardinetto áll, mellette két nagyanyánk korabeli karos gyertyatartó (hiszen az is ezüst.) Az ebédlő asztal közepén karcsu virágváza, hosszúszálú virággal és 5—6 diszkótéssel, a szalon kisasztalán nagyméretű disztál névjegyekkel. Legborzalmasabb szobadiszek a régi kalapokról lekerült elhalványult művirágok, a melyek a divatból kiment vagy törött virágtartókat még feltűnőbbé teszik; ezeket most szárított lunáriával pótolhatjuk. A régi táncrendeket is bátran a fiókban lehet felejtetni az illatos párnákkal, a selyempapír ballerínákkal és japáni legyezövel együtt.

A legszebb lakádiszek természetesen a „grand art“-ok tárgyai, a szobor és a kép. De mind a kettő drága lévén, nem igen juthatunk eredeti darabokhoz; ezek hiányában ne vegyünk értéktelen tucat-öntvényeket vagy olajnyomatokat, hanem csak olyan dolgot, a mely feltétlen művészi kézből ered és nem sok példány van forgalomban, vagy jó metszeteket, platinotypiát, esetleg színes nyomatot. (Könyves Kálmán), híres jó művek másolatát. Azután fontos az elhelyezés is; a csendélet inkább ebédlőbe való, szalonba tájkép és zsáner, karrikatura pedig csak férfiszobába, vagy belépő helyiségbe.

Csak nagyon kevés helyen látni képet izlés esén felakasztva, hogy pedig a kép hatása a kerettől függ, azzal nagyon kevesen gondolnak. Ezt bizonyítják a házilag vagy másutt készült aranyramák, a melyek a belépésnél rögtön szembeütnek, hogy annál eklátásabb legyen a benne rejlő kép értékeltsége. A képkeret kell hogy a butorral korrespondáljon, azután a képet ne csak körülvége, hanem azt egyuttal

A határozat főbb indokaiban a következő: „A határozat megsemmisítendő volt, mert Székelyudvarhely r. t. város képviselőtestülete által hozott határozat felülvizsgálatára nem a közigazgatási bizottság, hanem az 1886. XXII. t. cz. 25. §-a értelmében a törvényhatósági bizottság illetékes.

Az ügy érdemi részét illetőleg egyidejűleg megjegyzi a miniszter, hogy Farczád község képviselőtestülete m. évi nov. 4-én tartott gyűlésében csupán csak husvizsgálás céljából való szövetezését határozta el Székelyudvarhely városával, amennyiben kimondta, hogy a városba szállítandó s illetve ott piacon értékesítendő sertéseknek, valamint egyéb állatoknak husát a városi állatorvossal vizsgálhatja meg s a vizsgálati díjakat viseli.

Székelyudvarhely város azonban 1908. november 5-én tartott rendkívüli közgyűlésében hozott határozatával ezen tulmegy, úgy hogy e két határozat egymást nem fedi, a sertés-husvizsgálatot pedig egyáltalán nem is említi, holott a husvizsgáló körzet megalakítását Farczád főleg ezért kívánja.

Igy tehát a vármegye közigazgatási bizottságának érdemi szempontból sem lett volna szabad Székelyudvarhely város képviselőtestületének 140-1908. sz. határozatát jóváhagyania, a határozatban felsorolt hat rendbeli kikötést tennie pedig felesleges volt, mert az azokra foglalt kötelezettségeket a község az 54300—1908. sz. rendelet értelmében amugy is teljesíteni, illetve betartani köteles.

Ami pedig azon kérdést illeti, hogy megengedhető-e Farczád község és Székelyudvarhely r. t. városnak egy husvizsgáló körzetté való alakulása, értesítendő lesz a vármegye közönsége, hogy ez ellen a földmivelésügyi miniszter ural egyetértőleg észrevételt nem tesz, miután ezt a husvizsgálatról szóló 54300—1908. sz. rendelet nem tiltja, továbbá mivel méltánylást igényelnek Farczád község azon különleges körülményei, melyek Székelyudvarhely városra utalják s más községgel egy husvizsgáló körzetté való alakulását lehetőtlenné teszik, — feltéve hogy a Farczád községben megvizsgálás Székelyudvarhelyre szállítandó hus azonossága lebélyegzéssel kellőleg biztosított és pedig annyival inkább mivel azon oknál fogva, hogy a Farczád községi husvizsgálatot Székelyudvarhely város állatorvosa fogja teljesíteni, a husvizsgálati rendelet 114. §-ában előírt feltételeknek betartását, különösen az ott megállapított husfeldarabolást céltalan volna husvizsgálati szempontból követelni, továbbá mert ezen szövetezés a régi állapotot javítja, szerzett jogokat nem érint, Székelyudvarhely város husiparancsainak a multtal szemben kárt nem okoz, viszont a város huspiaczi árának alakulására méltányosan mérséklőleg hat s végül a községi lakosság egy jelentékeny részének anyagi romlását s ezzel magának a községnek szegényedését megakadályozza.

Gondnoksági ülés és az áll. el. iskolák vizsgálatai.

A székelyudvarhelyi állami iskolák gondnoksága e hó 10-én Soó Gáspár elnökle alatt látogatott ülést tartott a fiúiskola tanácstermében. Dr. Pál Ernő és Dr. Valentsik Ferencz gond. tagok eskütétele után, az utóbbi ülés óta érkezett és kiadott hivatalos ügyek elintézéséről Gyerkes Mihály gondnoksági jegyző, — előadó jelentését tudomásul vette. A székelyudvarhelyi Népművelési Egyletnek, mely az állami iskola szegény tanulóinak tankönyv és tanszerbeszerzés czéljára ezen tanévben 580 kor. készpénzt adományozott, a közokt. miniszter utján köszönetet mondani elhatározta.

Legfontosabb tárgya az ülésnek az évről vizsgák idejének kitézése volt, mely szerint — amennyiben a tanügyi felsőbb hatóság az e tárgyban hozott határozatot jóváhagyja — a fiúiskola református vallású növendékeinek vallásvizsgálata kitűzetett június hó 11-én d. e. 10—12 ig az I—II. III-ik oszt. 12-én d. e. 10—12 ig a IV—V. VI-ik oszt. 11-én délután 3—4-ig a szombatfalvi vegyes iskolákban a róm. kath. és ref. vallású növendékek vallásvizsgálata; míg 16-án d. e. 8—12-ig a fiúiskolai róm. kath., unitár. és izr. vallású és a leányiskolai összes növendékek vallásvizsgálata, 2—4 ig pedig az összes növendékek tornavizsgálata.

A vallásvizsgák elnökölnék az illető egyházi hatóságok kiküldöttei, a fiúiskolai tornavizsgán Deák Lajos, a leányiskolai vizsgán pedig Fernengel Gyula gondnok. tagok.

A szombatfalvi I. és II. oszt. vegyesiskola vizsgálata tartatik 16-án 8—10 ig, elnökök: Hargita Nándor és Deák Lajos.

A fiúiskolában vizsgázzik az I. oszt. 17-én d. e. 8—10-ig, elnöke: Dr. Pál Ernő, d. u. 2—5-ig a III-ik oszt. elnöke: Fernengel Gyula, 18-án 8—10-ig II-ik oszt. elnöke: Soó Domokos, d. u. 2—5-ig az V—VI-ik oszt. elnöke: Gotthárd János, 19-én d. e. 8—11-ig a IV-oszt. elnöke: Gróf Mikes János gondnoksági tag.

A leányiskolában 17-én d. e. 8—11 ig, a III-ik oszt. elnöke: Molnár Károly, d. u. 2—4 ig I. oszt. elnöke: Vajda Ferencz, 18-án d. e. 8—11-ig a IV-ik oszt. elnöke: Soó Gáspár, d. u. 2—4-ig a II. oszt. elnöke: Dr. Pál Ernő, 19-én d. e. 8—12 ig az V—VI-ik oszt. elnöke: Vajda Ferencz gondnoksági tag. Helyettes vizsgaelnökök az igazgatók.

A vizsgák az iskolák helyiségében tartatnak meg. A fiú- és leányiskolában, kézimunka a fiúiskolában még rajzkiállítás is lesz.

Az állami iskola új helyiségének építése ügyében a kir. tanfelügyelőséghez Lőrinczi Béla indítványára sürgető kérés beadása mindittott ki.

Gróf Majláth püspök városunkban. Gróf Majláth Gusztáv Károly püspök jövő héten néhány napig városunkban fog időzni. Itt tartózkodása alatt a következő program lett összeállítva: A magas vendég kedden, május 18-án a déli vonattal érkezik városunkba. Kisérétébe Hohenlohe herceg és Zomora Dániel praelatus-kanonokon kívül, gyóntatója és titkárja lesznek. Mivel idejövetele nem hivatalos jellegű, a vasuti állomásnál hivatalos fogadtatás nem lesz, hanem az oltáregylet választmánya dr. Valentsik Ferenczné vezetésével fogja őt üdvözölni. Szerdán d. e. 8 órakor kezdődik a plebáni templomban a kereszttársasági ajátosság a megyés püspök vezetésével. D. u. fel 4 órakor pedig a püspök az oltáregyleti kiállítást a vármegyház disztermében meg fogja nyitani. Áldozócsütörtökön d. e. 9 órakor a plebánia templomban pontificaló szt. mise lesz, melyet a bérmálás szentségének kiosztása fog követni. Az egyházi szertartás befejezése után a főpásztor kíséretével együtt az épülő új főgimnázium elé vonul, ahol az épület alapkövét megáldja és elhelyezi. D. u. 6 órakor lesz a plebáni templomban a székelyudvarhelyi férfiak kongregációjának ünnepélyes tagavatása, mely alkalommal a szent beszédet Zomora Dániel praelatus-kanonok fogja mondani. Este fél 8 órakor a Budapest-szálló nagytermében a főpásztor tiszteletére jótékony célú mükedvelő előadást tartanak. Pénteken d. e. a főpásztor tovább folytatja útját Gyergyóra a bérmálás szentségének kiosztása végett.

Konfirmációs ünnepély. A székelyudvarhelyi református egyházban a konfirmációs ünnepély folyó hó 20-án, áldozócsütörtökön, d. e. 10 órakor fog megtartani. Az ünnepély sorrendje: 1. Május hó 19-én d. u. 3 órakor, a növendékek nyilvános kikérdezése, a ref. templomban. 2. Május hó 20-án d. e. 10 órakor ientisiztetet és konfirmációs a következő sorrendben: a) A gyülekezet éneke. b) Ima. Tartja Péter Géza s. lelkész c) Alkalmi beszéd. Tartja Vajda Ferencz rendes lelkész. d) A növendékek vallástétele. e) Urvacsora osztás. Beadásét tart Biró Sándor vallástaná. f) A növendék megáldása és felvétele az egyházba. g) A gyülekezet éneke. A konfirmálandó növendékek száma: 57 fiú, 34 leány, összesen 91.

A közigazgatási bizottság ülése. Az elmúlt szordán d. e. tartotta meg a közigazgatási bizottság e havi ülését. Ugron főispán távolléte miatt Sebesi alispán elnökölt. Az egyes közigazgatási ágak felől tett jelentések az ügyek rendes folyamáról számoltak be. Megemlíthető tényként a közegészségügyi jelentésekből kiemelhetjük, hogy az egészségügyi állapot a mult havi állapotához képest lényeges javulást mutatott. A tanfelügyelő jelentése pedig azt a nevezetes eseményt jelezte, hogy az évi szeptember havától kezdve az új iskolai törvény értelmében megkezdődik az ingyenes tanítás. A közigazgatási ágak ügyviteléről szóló általános jelentések után egyes konkrét ügyek kerültek elbírálás alá. Ezek közül általánosabb érdeklődésre tarthat számot az a miniszteri rendelet, amely a farczádiak buszhozatalára vonatkozik. Ezt a rendeletet lapunk más helyén közöljük is. Megemlíthetjük még aztán az egyes ügyek közül, hogy Székelyszenttamás és Bözöd község érdekeltségére a kereskedelemügyi miniszter postaügnökségek felállítását engedélyezte. A székelyudvarhelyi állami elemi iskola egyes tanerőinek visszarendelését is a bizottság egyik korábbi fölterjesztésére a kultuszminiszter vis zavonta. Együttal arról is értesítette a bizottságot, hogy az iskola építési terveit a maga műszaki osztálya utján fogja elkészíttetni. Egyéb apróbb érdeklő ügyek letárgyalása után az ülés délelött 11 órakor ért véget.

Oltáregyleti kiállítás és mükedvelői előadás. A székelyudvarhelyi „Oltár-egylet“ templomok felszerelésére szánt egyházi készletekből a vármegyház disztermében kiállítást rendez, melyet gróf Mailáth Gusztáv Károly püspök folyó hó 19-ikén, d. u. fél 4 órakor ünnepélyesen megnyit. A kiállítás május hó 20-ikán és 21-ikén d. e. 10—1-ig, d. u. 3—6 óráig megtekinthető, amikor is tetszés szerinti adományokat köszönettel fogad az Oltár-egylet. — A kiállítással kapcsolatosan az Oltár-egylet ugyancsak folyó hó 20-ikán este fél 8 órakor a „Budapest-szálló“ nagytermében műsoros estélyt rendez, amikor színré kerül A tékozló fiú bibliai zenés színjáték 4 felvonásban és egy előképben. Irta: dr. Madarász Flóris ciszt. r. tanár, zenéjét Auber „L'Enfant Prodigue“ cz. operájából összeállította és az ének szövegét készítette: Küzdi Aurél ciszt. r. tanár. Rendezik: Embery Árpád és Spanyol Pál főgimn. tanárok. A színdarabban a következő főgimn. tanulók játszanak: Lázár Alfréd, Géher Géza, Katinszky Antal, Gáspár Tivadar, Embery Kálmán, Simó Domokos, Kovács Dezső, Hargita Károly, Fabiá János, Rieger Arthur, Jovián Antal, Benedek Lajos, László Pál, Soó László, Ágotha Endre, Mánya Gergely, Várteréz István, Máyer István. Az előképben résztvesznek: Bálint Veronka, Bagó Mariska, Demény Erzs, Embery Margit és Piroška, Lakatos Vilma, Ferenczi Margit, Finkér Valéria, Flóridán Margit, Homolay Mancazi, Persián Mariska, Szabó Erzs. — Helyárok: Páholy 8 K. Oldalszék és I—II. sor 3 K. III—IV. sor 2 K. Zártszék 120 K. Földszinti álló 80 fill. Deák és gyermekjeggő 40 fill. Karzati ülőhely I—II. sor 80 fill. III—IV. sor 60 fill. Karzati állóhely 20 fill. Jegyek előre Székely Dénes könyvkereskedésében válthatók.

A magyar városok országos kongresszusa. Május 21-én és 22-én, mint már jelentettük, Budapesten a székesfőváros közgyűlési termében tartja a magyar városok országos kongresszusa I. rendes egyetemes ülését. A napirend a következő: május 20-án, csütörtökön este 8 órakor: Ismerkedési est. Május 21-én, pénteken d. e. 9 órakor: Megnyitása. A kongresszus szervezetének megállapítása. A kongresszus megalakulása. Elnöki megnyit. Tartja: dr. Bárczy István, Budapest székesfőváros polgármestere. Bejelentések, esetleg üdvözlések. A városi statisztika szervezése. Előadó: dr. Thiring Gusztáv, a székesfővárosi statisztikai hivatal igazgatója, egyet. ny. rk. tanár. Délután: A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet által a kongresszus tagjai számára rendezett előadások és pedig: 5 órakor, Szesztay László, műegyet. m. tanár előadása: A város szabályozás elmunkálatairól; 6 órakor, Kovács-Sebestyén Aladár, műegyet. ny. r. tanár előadása: A városi szennyvizek elvezetéséről; 7 órakor, dr. Hoór Tempis Mór, műegyet. ny. rk. tanár előadása: A vizezőknek a villamos üzemekhez való felhasználásáról. Május 22-én, szombaton d. e. 9 órakor: A városok háztartásának rendezése. Előadó: Lukács Ödön, Nagyvárad város tanácsnoka. A városok hitelügye. Előadó: dr. Madarassy-Beck Gyula bíró. D. u. 3 órakor: A városi kisajátítási jog. Előadó: Garancsy Mihály, min. tanácsos, a főv. közmunkák tanácsának előadója. A városok és az alsóbbrendű vasutak. Előadó: Melha Kálmán, Budapest székesfővárosi tiszti főügyésze. A kongresszusi határozatok meghozatala. A kongresszus bezárása. Este 9 órakor: Budapest székesfőváros törvényhatóságának estebédje. Az előadások a Magyar Mérnök- és Építész Egylet palotájának disztermében (IV. Ráktanoda-utca 13—15. sz.) fognak megtartani. A gyűlésen Székelyudvarhely várost Gotthárd János polgármester és dr. Valentsik Ferencz képviselőtestületi tag képviselik.

Kérelem a magyar társadalomhoz. A következő sorokat vettük. A maramaroszigeti református főiskola hazánk északkeleti részén a magyarságnak mindenkor erős sziklavára volt, s ma is az, — s nagy része van abban, hogy e vidék különböző nyelvű és felekezetű lakosságának testvéries egyetértését a nemzetiségi és felekezeti gyűlölködés hullámai máig sem tudták megingatni, s hogy e tekintetben vármegyénk példányképpül áll az egész ország előtt. Most e nagyhivatású, de nehéz anyagi viszonyokkal küzdő magyar kulturintézet további megerősítésének, sőt jövő fejlődésének alapjait kívánjuk megerősíteni internátussal egybekötött tápintézetének legalább 100 bennlakó főgimnáziumi tanulóra tervezett kibővítésével, s e célra emelendő épületben legalább 30 szegénysorsú joghallgatónak vallás-különbség nélkül leendő kedvezményes élelmezésével. Az e célra emelendő épület és a nagyobb elölátási kedvezmények összesen mintegy 200000 kornát kitevő költségeinek fedezésére azonban kellő fedezettel nem rendelkezőnk, s kénytelenek vagyunk azért a kimeríthetetlen forráshoz, — a hazafias magyar közönség kegyes áldozat készségéhez folyamodni. Iskolánk mindkét szaka teljesen magyar nemzeti

Kitünő minőségű és legmagasabb szilárdságu PORTLAND CEMENTET ajánl olesó áron a

PORTLAND CEMENTGYÁR BRASSÓ

Itt helyben kapható RÖSLER és GÁBOR cégnél.

Szám 1861—1909 ki.

Homoródi járás főszolgabirjától.

Pályázati hirdetemény.

Oklánd, Karácsonyfalva és Homoródujfalu községekből Oklánd székhellyel rendszeresített és nyugdíjazás folytán megüresedett körjegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Javadalmazás: 1. Évi fizetés 1600 korona.

2. Lakbér 260 korona.

3. Irodai átalány 64 korona.

4. Szolgatartási átalány 54 korona.

5. Magánmunkálatokból szabályrendeletileg megállapított díjak.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. cz. b., illetve az 1900. évi 20. t. cz. 3. § ában előirt képesítésüket és eddigi működésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám **folyó évi május hó 31-ig** adják be.

A később érkező kérelmeket nem veszem figyelembe.

A 102973—1904 sz. B. M. rendeletet figyelembe fogom tartani.

A választást f. évi június 4-én d. e. 9 órakor fogom Oklánd község házában fog megtartani.

Oklánd, 1909. május 14-én.

Szabady Tivadar, főszolgabíró.

Szegyolcsóbb butor bevásárlási forrás! Szekely és Réti butorgyára

Marosvásárhely, Fötér 47. sz.

Van szerencsénk a n. é. közönség tudomására hozni, hogy butorüzetünket, mely Erdély legszébb látványossága, egy nagyobb számban asztalos műhellyel bővítettük ki és elvállalunk **háló, ebédlő, szalon, uriszoba, szálloda és fürdő** berendezések készítését a legjutányosabb árak mellett Oriási választék: **vas-, és rézbutorokban, szőnyeg, függöny, ág- és asztalterítőknél. Gyermekek-kocsik és gyermekszékekben.** Saját kárpitos műhelyünkben elvállaljuk a legfinomabb kárpitos munkák elkészítését és különösen angol bőrmunkáinkra hívjuk fel a n. é. közönség figyelmét.

Angol bőrgarnitúrák 300 kor. kezdve.

Elvállalunk menyasszonyi kelegyék szállítását és készséggel mutatjuk be gazdag mintagyűjteményünket. — Meghívásra minden vételkötelezettség nélkül személyesen oda utazunk a rendelmény felvétele végett. — Kérjük a n. é. közönség szíves támogatását és vagyunk kiváló tisztelettel

Szekely és Réti,

butorgyárosok.

7—30

Bérbeadó Villa.

Homoród-fürdőn egy szép 4 szobás villa teljes berendezéssel, konyhával, mely szintén teljesen felszerelve van, június 1-től a nyári szezonra kiadó. Értekezhetni — Bethlen-utca 14. szám.

Eiadó

2 drb. eredeti szimenthalai vemhes tehenem. Lina I. 4 éves, ára 240 frt. ellik julius végén, megfelelő táplálás és jó gondozás mellett napi 10—12 liter 4-5% zsirtartalmu tejért szavatolok. Lina II. 20 hónapos, (borja a Lina I-nek) ára 200 frt. november hóban fog leelleni. Mindkét állat erős csontu, nagy termetű és formás szép fejlődésű. Megtekinthető Czirmes Bálint gazdasági szaktanárnál Székelykereszturon.

Mosást, vasalást, fehérneművarrást elvállal Özv. Dr. Orendi Dánielné Szentimre u 44

Junius 10-iki belépésre Szováta fürdői szezonra üzletem székre felveszek egy szolid, megbízható pénztárosnőt. Kaab és Keitz

Szíves tudomásul.

Balázs Mihály és Balázs Károly butorraktára Székelyudvarhelytt.

A nagyérdemű közönség becses tudomására hozzuk, hogy **új butorraktárunkat** a mai közigénynek megfelelően dusan berendeztük.

Raktárunkban nagyválaszték van modern világos, faragott, szeccses és közönséges, háló, ebédlő, iroda és szalonberendezésekben.

Különösen felhívjuk a közönség figyelmét arra is, hogy kiváló szaktudással készítjük mindennemű kárpitosmunkát, használt divanyok és garnitúrák újra kárpitoszását. — Kaphatók külön is íróasztalok, szekrények, mosdók és bármely szükséges butorok, bő székek, többféle hajlított székek, hintaszékek, divanyok és minden e szakba vágó cikkek és esztergályos árúk. A nem nálunk készült butorokat elsőrangú gyártóktól és hírneves termelőktől szerezzük be, mi lehetővé teszi, hogy minden nálunk vásárolt buoréit egy évi felelősséget vállaljunk, mely oly garancia, mit egy butorkereskedő sem tesz.

Kérjük a n. é. közönséget, hogy butorüzletünk beszerzése előtt raktárunkat saját érdekében megtekinteni el ne mulasztza.

Hivatásunknak székyely becsülettel óhajtunk elögetteni. — A n. é. közönség szíves pártfogását kéri

Balázs Mihály és Balázs Károly butorraktárosok

Mindennap físs székely juhturó

kapható: Barkóczy Jgnácznál, Vár-u. 42. sz. a.

Kilonként 72 krajczár.

Óvakodjunk utánzatoktól!

Hölgyek részére nélkülözhetetlen.

A legjobb szépitőszer a

Földes-féle **Margit-crème**

Pár nap alatt biztosan eltávolít szepiőt mífoltot, pattanást, bőrrakát (Mifesser) és minden más bőrbaj. Kisimítja a ráncokat és az arcot fehérre, simíva varázsolja, üdít és fiatalít.

Ára: kis tégely 1, nagy 2 K.

Kiváló toilet-cikkek: Margit-hölgypor (3 színben) 120 Kor. Margit-szappan 70 ft. Margit-fogpép 1 K. Margit-arcvíz 1 Kor.

Kapható Székelyudvarhelyen:

SOLYMOSSY JÁNOS és KONCZ ÁRMIN Székelykereszturon BAUMGÄRTNER KÁROLY gyógyszerárúban.

Páratlan és csodás hatásu

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögest, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, influenza ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéketlen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche”

Kapható orvosi rendelre a gyógyszerárúban. — Ára üvegenként 4.— korona.

Magyar ember csak magyar ásványvizet igyék!

Magyar ásványviz

forgalmi és kiviteli részvénytársaság Budapest, V., Balthory-utca 5. szám.

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

Egy liter víz ára palaczkcsere mellett:

Borszéki Boldizsár, idült gyomorhaj ellen
Borszéki Fökut, közsvény ellen
Borszéki Kossuth, vérszegénység ellen
Bodoki Matild, alkális savanyuviz
Baross, veszbaj ellen

Borhegyi, húgyhajtó
Boholti, ndító víz
Előpatoki, sárgaság ellen
Felsőrákosi Mária, légcsőhurut ellen
Hargitaligeti, üdítő ital

Horgász, étvágygerjesztő
Kászónfokut (Saluteris) jó és litheum tartalmu
Répáti, égvényes ásványviz
Székely-Selters, idült gyomorhajok ellen
Sztojka, csukot betegség ellen

Kérdezze meg az orvosát és megtudja, hogy a

természetes ásványviz

gyógyhatása és kellemes hatása össze nem hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel

Magyar ásványvizekkel a külföld majdnem összes vizei pótolhatók.

Kapható mindenütt!